

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Május² 20-dik napján, 1817-dik esztendőben.

B é t s .

A Portugalliai Brasiliai és Navarrai egyesült Királyság² Koronörököse² Jéggyesének *Leopoldinának*, mint Auszriai Császári Fő Hertzegasszonyának *Lemondása* (Renunciáló - Aktája) a folyó Május 11-dikén déltájban 1-gyedfél órakor ment véghez, a mely pompára a Cs. Kir. Fő Tiszti Karok, a Conferenc-Ministerek, az Udrari Caneellariáknak Elölülők, a Cs. K. Titkostanátsosok, a Bétsi Fejedelmi Érsék, 's az itt lévő Portugallus Követ, a Titkostanátsosi szalába össze hivattattak vala. Ezt követte kedden, 13-dikban a *Prokuratio* által való összcadattatás, ilyen pompával: Estvéli 7 órakor az Udrari minden Rendek galában a nagy szalába összcgyülekeztek, 's éppen ekkor a Portugallus Követ fényes pompával a *Procurátornak*, Károly ö Császári Fő Hertzegségének elhozására ment, hogy a Völegény² képét viselje; Császár és Császárné ö Felsegek pedig, kilt a Menyasszonyt kézenfogva vezették, előttök az Udrari minden Rendek, a Portugallus Követ, 's a Fő Hertzegek menvén, pompás serral az Augustinus Atyák templomába besétáltak, a hol az összcadásra oda hivattatott Fejedelmi Érsék, a körüllette szolgáló papiszemélyekkel egyetemben, fogadta ö Felsegeket. Az összcadás pompái a Sz. Ambrus hálaadó énekén végződtek, melly után ö Felsegek ugyan azon pompával, mellyel a templomba besétáltak vala, a szalába visszasetáltak, hol a

Felseges Menyasszony, Császár és Császárné ö Felsegek jelenlétében, a Követségeknél, a Cs. Kir. Ministereknél, 's végre a Dámáknak jó szerentsekivánásait elfogadta. Azután következett a Cerimonias nagy szalában a cerimoniasvatsora, a hol a Követségek 's a Cs. Kir. minden rendü Udvariak udvarlottak, 's ennek is vége lévén az Udvariak belsérték ö Felsegeket a belső szobákba.

A Portugallus Udvarnak ezen házasságára nézve *Bétsben* lévő rendkívülváló Kövétjét *Marquis Marialvát* a Sz. Istvan Magyar R. Rendjének nagy keresztjével, 's ugyan azon Királyi Követségi Agens *Navarro d' Andrede* urat ugyan azon Királyi Rendnek közép keresztjével, az ö vélek való különös megelégedésének jeléül, megajándékozni, 's nekik ezen cimereket maga tulajdon kezeivel által adni, méltóztatott ö Cs. K. Felsege.

Ö Csász. Kir. Felsege méltóztatott a *Württemberg* Régementjénél Kapitány és Svadronkommandáns *Markusfalvai Mariássy* 's az Angliai Régens Princz² nevét viselő Regementnél hasonlóképpen Kapitány és Svadronkommandáns *Márkusfalvai Mariássy Károly* urakat, a maga Camerariusaivá kinevezni.

Ö Cs. K. Felsege a tudományokért viseltető buzgó szeretetét által indittatván azoknak a maga Státusaiban való gyarapíttatásáért 's egyszersmind a világ² távol-

lévő részei természeti kincseinek hozzánk való általplántáltatása végett, jónak találta a' maga kedves leányának *Leopoldina* Császári Fő Hertzegaszszonyának a' Portugallus Királyi házba való háziasítását 's Brasiliába lejendő útozását, abban a' tekintetben is haszonra fordítani, hogy ugyan oda néhány tudósokat 's természetesmerőit küldvén-el, reájok bizza, hogy az ő Leghűségesebb Felsege' (a' Portugallus Király) engedelmével *Brasileának* nevezetesebb részeit bejárják, a' természet' három országának ritka hozományait, mellyek ott gazdagon találtnak, figyelmetesen megvizsgálják, a' tudományokra nézve hasznos észrevételeket tegyenek, 's az idegen ritkaságoknak a' mi honnyi gyűjteményeink között találtató kintstárát újabbakkal gazdagítsák. Az ezen célra kívántató költséget Császári bőkezűséggel kirendelni, 's ezen tudós útozásbeli egész intézetnek igazgatását a' maga Státus-Conferentziális, és külső dolgokra ügyelő Ministerére *Metternich* Hertzegre bizni méltóztatott ő Csász. Kir. Felsege. —

Azon érdeemes urak, a' kik ily czéllal ezen szép és nevezetes útozásra kinevezettek, ezek:—1); A' Természeti Historiára nézve közönségesen, 's a' Fűvészségre nézve különösen, *Mihan Keresztely János* Orvos Doktor, a' Prágai Universitáznál Fűvészséget tanító Professor — 2); az Állatok országára nézve *Ratterer* úr, a' Cs. K. természeti dolgok' kabinetjébéli Assistens — 3); mint vidékek vagy mezők' rajzolója *Enders Tamás* Ur — 4); *Scott* úr, Bétsben a' Belvederi Cs. K. Fűvész kert' Kertésze — 5); *Socher* Ur, a' Ferdinandus Koronaörökös ő Cs. Fő Hertzegsége Udvari Vadászsa — 6); a' Kövek' országára nézve *Pohl* Prágai Professor Ur, a' ki magát néhány rendbéli *Oryktognosticus* írásai által esmeretessé tette — 7); mint plántafestő, *Buchberg* Ur — 8); mint Bibliothekarius, *Schick* Ur. —

Az öt első ezen urak között már Aprilis' 9-dikén útnak indultak vala az akkor megnevezett *Austria* és *Augusta* fre-gátokon a' *Triesti* kikötőhelyből; a' három utolsó Menyaszszony ő Császári Fő Hertzegaszszonyával egygyütt *Lirvónóban* fognak hajóra ülni. Az ezen tudományos útozást illető *Referálás* a' Bétsben lévő Cs. K. természeti dolgok' kabinetjének Igazgatójára *Schreibers* urra van bízattatva.

Ezen feljebb megnevezett *Austriai* Tudósokhoz a' *Bavarus* Király ő Felsege is hozzájuk tsatolta Doktor *Spix* és *Mártius* Urakat, *Monachiumban* a' Tudományok Királyi Akademiájának tagjait.

Felső *Austriában* a' *Hausruck* nevű nagy hegynék egy szeglete' oldalán nagyon szomorú sorsra juttatott a' természet' munkája a' múlt *Mártius*' végefele, *Gschwend* nevű falut. Már az esztendeje múlt, hogy a' falú felett lévő tetőn holmi hasadásokat vettek-észre a' föld színén, hanem tsak a' nyári szárazságot gondolták a' történet okának lenni. Későbbre úgy látszott, mintha az oldalfélt lévő gyalog út lassanlassan továbbtovább nyomúlna, 's a' föld' színe, ott a' hol a' hasadások voltak, 2 vagy 3 lábnyira is beroskadt. Már ekkor figyelmezőbbek kezdtek lenni a' lakosok. E' mind így ment továbbtovább; némelykor gyenge földmozgások éreztettek, a' föld belső része keményen zúgni retsegni hallott, új források mottsarai támodtak, mellyekbe a' marha szántásközben hasig is belé süllyedt, 's több effélék. Hogy mind ezeknek rossz következése lehet, magok is gyanították a' lakosok, hanem lassanlassan úgy hozzá szoktak a' veszedelemnek fenyegetődző jelenségeihez, hogy házaikkal egygyütt továbbtovább taszítódni engedték magokat. Bámultak rajta, hogy házaiknak szegletét dűledezni, a' hasadásokat mélyülni, né-mely helyen holmi kőrakást feldombo-

rosúltni, itt-ott a' fáknak gyökereit elszakadni látták, arra mindazáltal, hogy megszokott lakhelyekről eltávozzanak, magokat reá nem vehették. Hellyéről eltaszított szántóföldjeiket a' múlt ősön megbevetették; 's házaik' falait megtámogatták; 's legalább még egyszer aratni ártak otthon. Hanem a' gondviselés egyéb végzést tett vala felőlők. A' hegynek a' másiktól elvált nagy kö-massája önnön terhét tovább nem bírván leroskadni kezdett; a' bevetett szántóföldet darabokra szaggatta, a' víz, kö-szén, követs, agyag, 's egyebek, a' mik eddig a' hegy' belső részén voltak, felyülfordáltak, némely házak leomlottak, mások féliguyire a' földbe süllyedtek, némelyik 20 ölnyre is hajtódott a' helyéről, itt követshegy, amott motsár, másutt tó támadott. Melly rettenetes tekintet vala a' szegény lakosoknak, a' várt termés helyett mindenkégy eltemettetni szemlélni; 's magoknak bujdosó botra szorúlni. Egy valaki, a' ki szántszándékkal ezen helynek megnézegetésére ment, azt írja, hogy ő April. 19-dikén járt ott, 's hogy az a' hely, mellyet ez a' romlás ért, valami egy órányi kerületű. A' földnek nyílásai már 10 — 12 mélységűek is voltak; az erdőbéli fák tsudálatosan állottak össze vissza dűledezve; némelyek a' földből egészen kiszakadozva, mások tsak egygyik oldalok felől, úgy hogy a' másik oldalai még a' földhöz kapaszkodtak, 's több effélék. —

Ez a' falú, míg ép volt, 10 házból, 's 45 lakosokból állott. Hat háznak jele is alig látszik; három lakhatatlanná lett; a' tizedik még fennáll, de kétség kívül ez is nem soká a' többit fogja követni. Még 12 emberek élőködnék benne néhány darab marhajokkal egyetemben; a' többi lakosok, 33-man, eltávoztak. A' még meglévő ház tulajdonosának neve *Öller*. Hogy az ő tsüre 's pajtája valamitskével továbbtaszították, hogy a' szobája' földje oldalos-

lag áll, úgy hogy, ha egy tsuporvíz a' szoba földjén elomlik, az ablak felé foly, 's több efféle újságok, az öreget 's familiáját még annyira meg nem rettentették, hogy honnyokat oda hagyják. Melly nagyon ragaszkodjék az ember megszokta földjéhez, 's melly bajosan válhasson-meg attól, bizonyítják ezek. Ennek az *Öllernék* egy szomszédja, minekutánna a' háza úgy oda lett, hogy a' motsárból tsak két szarufájának vége látszik-li, és a' jki tsak kevés napok előtt oly jól bírta magát, mint *Öller*, most ehez állott -be favágóságra, 's egyéb házi szolgálat-tételre, mint sem hogy másutt keresne megtelepedésre való helyet. Talám könnyebben esik neki, ha olykorolykor tsak az említett két gerendákra vetheti is a' szeméit, 's mondhatja és mutogathatja az ott elmenőknek, hogy né, itt volt az én tsüröm, tséplő szérüm, itt voltak tehén és ló pajtám, itt, a' hol ez a' körakás felhalmozódott 's a' hol ez a' víz kibuborékol, jártunk-be a' pintzémbe — vagy talám az esik neki jól, hogy abból a' kútból ihatik, melyből eddig 8 ölnyi mélységről merítették a' vizet, most pedig tsak 1 $\frac{1}{2}$ -ről merítik. —

Gondolják, hogy ezt az egész szerentsétlenséget az okozta, hogy a' múlt vizes esztendőben a' hegy' gyomrában sok víz gyülvén össze, azon oldalfelől, a' hol ez a' falutska feküdt, a' földet lassanlassan meglágyította, 's a' felsőbb-hegytől nyomattatván, annak nagy terhe miatt, ott a' hol gyengébb volt összeroskadott.

Frantzia Ország.

A' *Regnault de Saint Jean d'Angely* felesége' elfogattatásának oka naponként nyilvánosságosodik az olvasó közönség előtt a' *Londoni* újságok' segedelmével. Ezek írják, Párisi magános levelezők után, hogy egy fél-zsöldös, *Robert* nevű Frantzia liszt, a' ki Amérikába menni szán, dékózott, mikor hajóra akart volna ülni

a' szokás szerént megmólyoztatott (vizgaltatott), 's a' passuális levelei nem jó rendben találtatván, maga elfogattatott 's írásai elvételtek, a' mellyek között találtatott a' felljebb nevezett aszszonyságnak is egy levele, mellyet a' férjének akart küldeni, 's a' melyben afféléket irt néki, a' mik büntetésre méltó teménségeket árultak-el, 's a' mellyeknek betelyesedések felől oly nagy bizonyossággal irt az aszszonyság, hogy noga tui mérészelte a' férjét a' Frantziaországba való siető visszatérésre.

A' Avignoni (Aveniöi) politiziai ítélőszék 18 ifjú embereket fogságra, pénzfizetésre, 's öt esztendőig tartó felvigyázat alatt való maradásra ítelt vala lázszató kiáltozásért. Ezt az ítéletet a' *Carpentras*i Apellatorium visszavetette. Az ifiak, minekutánna Januariustól fogva fogságot szenvedtek, elbótsáttattak.

A' Straszburgi politiziai ítélőszék 5 esztendei fogságra, 300 Frank birságfizetésre, keresetének elvesztésére, fogságának végződése után 5 esztendeig tartó felvigyázat alatt való maradásra, a' per' költségének megfizetésére, 's az ellene kimondott ítéletnek 300 exemplárokban való kinyomtatulására ítelt egy kortsmárost, azért, hogy a' *Jura* departamentjébéli katonákat eltsábitani, 's az ő hűséget megrontani iparkodott, és a' Király ellen rútol beszéltet. —

Az Ardennes departamentben furtsakoldulás' módja kezdett val' fel állani. Olyan kolduló tsoportok állottak-össze, mellyeket a' hír 2000 emberekre is számált, hanem valósággal is állottak 30—100 emberekből, 's a' tartományban keresztülkassul tsavarogván, nem tsak koldúttak, hanem még azt is hirdették, hogy ők az *Usurpator*' armádájának előljáró tsapatját teszik, 's a' melly tréfát addig ütték, míg a' belső bátorságra ügyelő katonaság rájuk tsapván, vagy 20-szat *Re-*

thelnél elfogott közzölöky 's azolta a' többeknek hire se' hallik.

Azon familiák között, mellyek mostanság magokat *Alsztziában* az Amérikába való vándorlásra elszánták, *Kolmárban* egy olyan is találtatott, melly 1 apából, 1 anyából, 's ezeknek 12 gyermekeikből áll.

B e l g i u m.

Május' 4-dikén három Hollandus hajók kötöttek ki Antwerpiához, mellyeken egyebek között 350 olyan *Württembergi* lakosok találtatnak, a' kik Amérikába vándorolnak.

Azokat az erősségeket, mellyeket most *Charleroinál* készítenek, véghetetleneknek írják lenni. A' Király maga is telment *Brüsszelből* megszemléléssékre. A' *Lüttichi* erősségeken naponként 2000 emberek dolgoznak: hasonlóképpen nagy sokaság dolgozik *Mastrichtnál* is. Ezen sok ezer embereknék foglalatoskodtatása most azért történik, hogy a' szegénységnek valami keresetę lehessen.

Spanyol Ország.

A' Királyi Princz Don Antonio' haláláról azt írják valami *Madridi* magános levelekben, hogy Aprilis' 14-dikén vad bikák' viaskodását nézvén, magát ott meghütötte, 's ez okozta halálos nyavalyáját.

A' Kataloniai Fő Kapitány Gen. *Cassanos* hadi törvényszéket rendelt ki a' *Lacy*, Milans, 's a' többek' megítélésékre: ámbar a' *Milans'* elfogattatásáról még eddig semmit nem irtak. Az özszeesküvésnek polgári részen lévő tagjai pedig Madridba vitettetnek megítélésére.

Spanyol Amerika.

Valami régi környülállásokrol ilyen tudósítások indultak még a' múlt Decem-ber' 11-dikén *Vera Kruz*ból Európa felé: — „*Boquilla de Piedra* a' Királyi seregek az insurgensektől visszavették. Ez egy nyomorú búvó menedéke vala minden fele tengeri nemzetektől odavándótt

prédálóknak. Csak a' békételenek' hírlése adta vala néki azt a' költött nevet, hogy egy kemény erősség volna. Az egész tolvaj fészek néhány szalmafedelű, sövényből font oldalú katona-kajbákból állott, 's 15 ágyuk által fedeztetett, mellyek egy sántzra (*redoutra*) valának kiszegesztelve. Egész erősségét a' rozsz utak tették, mellyeken hozzá kellett a' Királyi seregeknek közelíteni: de a' kik végezetre ezen a' nehézségen is győzedelmeskedtek. — Angliai fabrikából került fegyveres magazinumot, 's Bibliával és Amerikai Constitúcióval tele ládákat, 's egyéb efféléket találtak ott. — Ez hivatalserént való tudósítás, hanem semmi egyéb, se' új se' régi *Meksikói* történetekről való emlékezet nem taláztatik benne, melynek a' lehet az oka, hogy az ott folyó zürzavaros hánykodásominden belső közösülés' útját félbeszakasztották.

A' Déli Amerikai történetek között nagyon magára vonta vala tavaly az Admirális Brown története a' figyelmetességet, annnyival is inkább, hogy a' valóság minéműsége sokáig eltitkoltatott. Már most ez is kezd valóságosabbatska színben világ' eleibe jöni. *Barbadós* szigetéről ezeket írták följöle Febr. 1-ső napján: — „*Brown*, Buenos-Ayresi Admirális lévén, minnekutánna néhány hajókkal Chili és Perur' partjai mellé olalkodni küldetett volna, ott oly sok kereskedő hajót öszszefogdosott, hogy ezen prédából legalább rakásra gyűjtött 1½ millió font Sterlinget. Előbb *Gayaguilhez* azután *Linahoz* is kiszállott, de itt nem volt szerentsés, mert elfogták 's bizonyosan felakasztották volna, ha történetből a' *Linai* Kormányozót az ő seregei is azelőtt néhány nappal el nem fogták 's ezért őtet ki nem tserélték volna. Ezen környüállások között elvesztette egy hajóját. Azután Bonaventuráig folytatván evezését, innét visszatért a' *Magellanes* szorosa felé. Itt is a' tengerbe veszett egy hajója.

Még meg-volt kettő, a' *Herkules* és *Consequentzia* nevűk, hanem ez az utolsó többé nem soká' elváltván, nem tudják hova lett, azolta hírit se hallották. *Brown* ekkor vissza akart evezni a' *Buenos-Ayresi* öbölbe, de csak azért nem tselekedte, hogy azt hallotta, hogy *Buenos-Ayrest* az ellenség szorongatja, 's hogy a' *Herkules* ennek a' kezébe ne essék; tehát így történt, hogy *Pernambukóhoz* költött-ki, 's onnét végre *Barbadóshoz* evezett. — Ezt ő maga beszéli így: de mások egyebet erőssitenek. Azt tudni illik: hogy az Admirális Ur a' Buenos-Ayresi Országlószéknek akarátja ellen evezett volt ki 's vette evezését *Chilinek* és *Perunak* partjai mellé, 's a' mit ott tett mindent Országlószékének akarátja ellen tett, úgy hogy ez üldözöket is küldött utánna, hogy valamiképpen fogják-el és vigyék vissza Buenos-Ayresbe; és hogy ugyan ő, minnekutánna hajóját a' feljebb említett végtelen kintsel megrakta volna, azt akkor a' fegyverből kivetkezlette, az ágyukat a' hajó' belső részében rakásra rakatá, a' hajót csak kereskedő hajónak lenni kinyilatkoztatta, 's végezetre az alattalévő embereknek megparantsolta, hogy őtet többé ne Admirálisnak, hanem csak egy tulajdonos hajós Kapitánynak nevezzék. Ilyen környüállások között találtak reá az Anglusok, 's elfogván, *Antígoa* szigetén a' hajóját mint igasságos prédát elkötyavetyélték, mint tengeri ragadozónak tulajdonát, mint hogy sem rendszerént való laistromot, sem pedig valamely Országlószéktől való passust nem mutatott elő. Mások még azt is erőssítik, hogy mikor a' *Buenos-Ayresi* kikötőhelyből elevezett, már akkor feltette volt magába, hogy oda többé vissza ne evezzen. Mondják, hogy nem üres fejű ember, 's hogy valamint a' tiszték úgy a' közemberek is, a' kik alatta szolgáltak, nagy hajlandósággal viseltettek hozzá. A' tiszték és közemberek száma, kik utoljára

a' *Herkulesen* velle egygyütt találtattak, 120-ra telt. Hol van most maga, nem olvassuk.

Nagy Britannia.

Eszaki *Skotziában* oly nagy éhségre jutottak a' szegény emberek, hogy a' márhán eret vágnak 's vért bortsátván - ki beölle, abból kolbászt csinálnak, 's azzal táplálják magokat.

Norwichban egy *Klúb* áll-fenn *Braunschweigi Ritterek* nevezete alatt, melynek tagjai az Uralkodó házhoz viseltető hajlandóságot kérkedve műtogatván, egy processiónak alkalmatosságával az alacsony nép által kövekkel hajgáltattak, 's egy közzülök meg is sebesedett. Nagy bajjal állíttatta helyre az oda szaladott politzia a' tsendességet.

Londonban a' múlt hónap végén elégett más hét hazakkal egygyütt, az az Angliában valaha igen nevezetes ház, a' melyben *Cromwel* lakott volt, 's a' melyben ő az I-ső Károly' megölettetését illető halálos ítéletet aláírta. Most egy képráma tsináló embernek fabrikája volt benne.

A' Sz. Honárol Londonba visszaérkezett Lengyel *Piontowsky*, kiről oly hírdetés jött vala ki az újságokban, hogy *London* oda hagyván az Európai száraz földre jött volna által, kihirdette, hogy ő még most is Londonban van, 's az az ember, a' ki most Európában az ő képében ideamoda útoz, bizonyosan valami tsalárd ember, 's tsak az a' célja, hogy a' Bonaparte' barátjait kikémlelje, vagy mint mások fordítják, őket tévedésre vegye.

Stripling Kapitány az Agnes nevű hajóval Buenos-Ayresből Angliába visszaérkezvén, Febr. 3-dikán költ, és így legújabb tudósításokat hozott a' *Lz-Pláta* mellyekeiről, mellyekben a' moadatik, hogy a' *Portugallus* seregek, a' mellyek *Montevideóba* bementek, a' városban 's annak erősségein kívül még addig sohol meg nem fészkelhették magokat, és hogy

az *Artigas'* lovassága nékiek sokat alkalmatlankodik. A' városból, 's annak erősségeiből, minekelötte a' Portugallusok oda bementek volna, kivitte ugyan ezen Artigas a' maga seregeit és készületeit.

Oksfordból 5 vagy 6 mérföldnyire Aprilis' 23-dikán addig viaskodtak fogadásból, *Clayton* és *Batts* nevű *Boxerek* (ököllelviaskodó bajnokok), legalább 20,000 nézőknek jelenlétekben, míg utóljára *Batts* oly ütést ejtett a' Clayton' nyakának bal felől lévő erén, hogy halva vitték-el a' viaskodás' helyéről. A' fogadás 20 *Gvine* aranyból állott, mellyeket *Batts* magához vevén, elébb állott onnét. A' törvényszék azonközben maga eleibe idézte, 's perli, mint akarattal való gyilkost.

Amerikában *Szent Tamás* szigeténél egy Frantzia fregát jelent-meg egy más kisebb hadi hajóval egygyütt, hogy az insurgenseknek néhány prédáló hajókat, mellyek a' Frantzia Kir. zászlók ellen tsintettek, megfenyítsék.

Orvosi Jelentés.

Az alább irt Tekintetes Nemes Győr Vármegyében Sz. Mártónyi mező Városban lakos Szem-Orvos, a' ki már 19 Esztendőtol fogva mindenkor szerentsésen a' szemek gyógyításában fáradozott; számtalan hálogban, 's más egyéb a' szemeket érdeklő nyaválakban sémlődő világtalanokat, a' többi között vakon született gyermekeket is szerentsésen meggyógyított, és látásra hozott.

Im ez által mind azok, a' kiknek hibájok orvoslása végett hozzája folyamodni akarnának, mindenkori segítségét legkedvezőbb kötések alatt ajánlja, egyszersmind declarálván, hogy ha valamely beteg tulajdon házánál kívánná magát orvosoltatni; tehát az Orvos maga alkalmatosságán kész a' beteg házánál megjeleni.

Braun János,
Szem-Orvos.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Az itt kövélkező tudósítás egy kevésbé ke-
sötskére érkezett hozzánk: —

Tekintetes Nemes *Borsod*, Vármegyében fekvő Cameralis Mező-Kövesd városában folyó 1817-dik esztendei Aprilis' 22-dik napján délutáni három óra tájban Ferdinánd ő Királyi Fő Hertzege Magyar Ország Fő Commendánsa Fő rangú kísérelével egygyütt nagy örvendezések között megérkezvén, minelutánna ő Kir. Fő Hertzege Nemes Borsod Vármegyére részéről a' Dios-Györi Uradalomhoz tartozó Cameralis vendégfogadóban a' végre kiesinosított szobákban egy jeles Deputatio Magyar nyelven illendő tisztelettel köszöntötte, és ő Királyi Fő Hertzege hasonló nyelven ezen Deputatio köszöntését elfogadni méltóztatott volna, azonnal hozzá fogott a' katonai mustrához, és először is a' keresztül utazó Gyulai Regementjéből való Gyalogságot, azután egy csoport több Regementbéli egygyütt utazó Invalidus katonákat a' Piacz közepén megnézegetvén, több köv. Vitézeket tulajdon sorsokrol, 's állapotjokrol személyesen megtudakozni méltóztatott — azután a' Palatinalis Regementbéli lovas századot vizsgálta-meg ő Kir. Fő Hertzege, ámbár a' lovaglásban tett gyakorlás T. Németh János század Kapitány urnak kommandirozása alatt mintegy két óráig tartott, még is minden jó rendel, és a' Királyi Fő Hertzegek, 's jelenlévő fő rangú Tisztségek tettzésére ment véghez — ezután ő Királyi Fő Hertzege nemcsak a' tiszti, hanem a' közlegényi kvártélyokat is megnézegetvén, sőt a' közlegénység kenyereit is megkóstolván, méltóztatott fő rangú utazóival egygyütt magát ismét a' fenn említett Cameralis vendégfogadóba megalázni, és ott minden sorsú 's rangú személyekkel a' leg nagyobb

leereszkedéssel magyar nyelven is beszélgetni; innét délutáni hat óra tájban ő Királyi Fő Hertzege elindulván, Egerbe utazott, a' hova is a' Borsod Vármegyei Deputatio egy részének szerentsége volt ő Királyi Fő Hertzege békésérni. — Ezen alkalmatossággal, mivel rész szerént a' hideg, és havas idő miatt, rész szerént pedig a' két óráig tartó mustrán, a' Palatinalis Regementbéli Nemes katonaság valamennyire ellankadott, ezen mintegy 70 főből álló köz Vitézeket T. Molmár Sándor Diós-Györi Cameralis Praefectus Ur, pénzel megajándékozta.

A' Magyar Fels. Udvari Kamaránál Nagy Kállói Kállay István ur, eddig a' Bétsben lévő Udvari közönséges Kamara' Conceptuális Praktikánsa, Concipistává neveztetett.

A' Pesti közönséges levelekben Május 14-dikén ezeket olvassuk: —

Fő Tisztelendő *Szedelmájer* György Urat, a' Ns. Kassai Káptalannak Fő Prépostját, Delbachi Apáturt, 's a' Püspöki Lyceumnak Pro-Directorát, mint sok tekintetekre nézve érdemes férfit, ő Cs. Kir. Felsege Caltaroi Püspöki rangal tisztelette-meg.

A' Kolosvári Királyi Lyceumban a' Természeti Törvény, a' közönséges Társasági Törvény, a' Nemzetek Törvénye, és a' Római Polgári Törvény tanítására ő Felsege méltóztatott T. T. *Banó* István Urat, a' Philosophia, és a' Törvények Doctorát, 's Magyar Országgi felesküdt Prókátort a' Politia és Cameralis Tudományok Tanítására pedig Huber Ferencz Urat kegyelmesen Professornak kinevezni.

Váczirol. Aprilis' 21-dik napján tartott a' Süketnémák' Királyi intézetében az első fél esztendőben tett előmenetelekről való Próbátétel, mellyet a' Méltóságos Vurm József Fejérvári; Gróf Bissin-

gon Ernest Jászsi; és Kovalik János Tribuniczai Püspökök, sok Fő Tisztelendő Káptalanbéli Urak, számos Papi, és Világi személyek, Uraságok, és Aszszony-ságok jelenlétekel megtisztelték. Ezek mindnyájan nagy megilletődéssel, 's tudálkozással nézték, 's hallgatták a' süketnéma gyermekeknek külömbféle tanulmányokban tett előmeneteleket. És valóban igen szívreható, 's elmét érdeldő dolog; tapasztalni, hogy mennyire mehet alkalmas oktatás által az emberi ész. Midőnláttam, hogy azon teremtmények, kik a' nyelv tudatlansága miatt, az emberi társaságból egészen kizárattatva, természeti vadságban valának, mind azon tudományokat megtanulják, mellyeket én azon életkoromban tanultam; megvallom, elragadtatásomig tudálkoztam; és tapasztaltam, hogy tsak az, a' ki maga szemével látja, győződhetik meg a' dolognak valóságáról. De ki ne bámulna látván, hogy a' süketnéma gyermek nem tsak helyesen írni, a' szavakat kimondani; Magyar, vagy Német nyelven gondolatit másoknak értésére adni, mások akaratját megérteni, számot vetni tud; hanem a' keresztény tudományban, a' föld-leírásában, a' rajzolásban is olly előmenetelt tett; hogy annál szebbet azon időkorbeli halló gyermektől is senki sem várhat. Megmutatták a' süketnéma fiúk a' kézüneberségben, a' leánytáka az aszszonyi munkákban szerzett készségeket; midőn, amazok az esztergályos, varga, szabó, szijártó, és lönyvnyomtató munkáikat: ezek kötéseiket, varrásikat, reczéléseiket a' tisztelt minden rendbeli vendégek eléibe terjesztették. — Megérdemli az ilyen intézet valósággal, hogy azt minden érzékeny,

szívű Hazafi megismérni, és tehetsége szerént segíteni iparkodjék!

Temesvárról. Május 2-dikán. A' Temesi Bánságnak lakosi is a' többi hazafiakkal, sőt az egész Austriai Birodalom Polgárjaival azon az egész Európa előtt tudva lévő igyekezetben ditséretesen vették kednek, a' mellyel sebesedett katonának ápolgatásokra olly nevezetes segedelempénzek összevgyűjtetnek. Nem tsak a' földes Uraságok, hanem az alsóbb rendű emberek is sietnek a' háborúban sebesedett polgár társaiknak életeken könnyebbíteni, és e' szép célra az adakozásokat napról napra világosabban 's gyorsabban tapasztaltatják. De itt Temesváron ezen igyekezet annál fogatosabb, mivel a' hasznot mulatsággal egyesíti. Ts. Dézsán Judith, született Remetei Kőszegi Aszszony, több ide való nemes személyekkel, és tisztviselőkkel egy társaságha állott; a' melly ama' nevezetes énekes játékot Agnes Sorel, tökéletesen megtanulta, és Aprilisnek 25-én az itt lévő játékszinben a' St. Julien Ezredből lévő katonáknak hasznokra olly nagy pompával 's mesterségesen előadta, hogy ehhez hasonló mulatságban még soha e' Bánság nem részesült, de még a' fő városok is azt gyönyörködve elfogadhatták volna. Igaz ugyan, hogy a' társaságnak sok akadályokkal küszködnie kellett; de annál nagyobb lett a' fáradtságának jutalma, a' midőn a' néző közönségnek várakozását felyül haladván, a' hádi tárházba 1886 forintot szolgáltatott, és az egész hazának megbizonyította, hogy már az Országnak e' részében is a' szép mesterségek erős lábra állottak.

Szá 2 forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 16-dik. napján 327 $\frac{1}{2}$ — 17-dikén 330 $\frac{2}{3}$ — 19-dikén 329 $\frac{1}{3}$ forintot.